

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbija s četrtak in velja s poštnino vsakega meseca 1 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. — Kdor hoče sam po sebi, plača na leto 1 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Položaj.

Notranji minister grof Toggenburg je odstopil. Ni hotel več s Seidlerjem po poti proti Čehom in Jugoslovanom. Nemci še namreč z zadnjimi odredbami niso bili zadovoljni, ampak so zahtevali več. Grof Toggenburg pa je rekel, da, dokler se češki in jugoslovanski regimenti nahajajo ravnotako na fronti kakor nemški, dokler slovansko prebivalstvo mora v zaledju prenašati vsaj take križe in težave kot nemško, ne bo delal protičeške in protijugoslovanske politike. Je rekel in šel. Na njegovo mesto je poklical Seidler ravnatelja dunajske policije viteza Gajerja, ki ni nikjer drugod služil kot na Dunaju, ki torej razmer po državi ne pozna. Njegova edina zasluga je, da je bil načelnik in poveljnik dunajskih policajev. Seidler je menda hotel s tem zagroziti avstrijskim narodom, da bo odsedaj postopal z njimi po policijsko. Toda tudi Gajerjev se ne bojimo več.

Isti dan, ko je Seidler odslavljal Toggenburga, pa so Poljaki postavili Seidlerju stolec pred državni zbor. Pa dvadnevem posvetovanju v Krakovu namreč je predsedstvom Poljskega kluba sklenilo, da za Seidlerja in njegovo ministristvo ne glasuje več. — Brez Poljakov pa sedanja vlada v državnem zboru nima večine. Nemci so že bili strašno ošabni. Seidler je postopal kakor majhen paša, sedaj pa so postali vsi skupaj naenkrat majhni. Sedaj čakajo, ali si Poljaki ta teden še vendar ne premislijo. Jutri v petek, dne 21. t. m., se bo namreč Poljski klub na Dunaju posvetoval zopet o položaju. Položaj se je torej nerazjasnjen. Ali bo šel Seidler ali pa bo ostal ter vendar skušal v parlamentu dobiti večino vsaj za začasni proračun, ali pa bo vladal brez parlamenta. To troje je mogoče.

O jugoslovanskem vprašanju se sedaj pri nas in po celem svetu veliko piše. Pri nas, ker se Ogrji in Hrvati posvetujejo o rešitvi jugoslovanskega vprašanja, po celem svetu, ker je ententa v Versaillesu sklenila, da sočustvuje z boji Poljakov, Čehov in Jugoslovanov za njih svobodo.

O miru se seveda sedaj trenutno nič ne govori, ker je na naši in na nemški fronti ofenziva. Po končanih ofenzivah pa bo mirovno vprašanje na vsak način zopet v ospredju, morda bolj kakor že kedaj doprej.

Jugoslovansko vprašanje.

Gospod Seidler, ministrski predsednik na Dunaju, se prepovedal, da na zborovanjih in v listih ne sme več agitirati za rešitev jugoslovanskega vprašanja v smislu majniške deklaracije. Toda Seidler obračajo, Bog pa obrne.

Ko mi moramo molčati na zborovanjih in naši listi izhajati z belimi lisami, se je začelo v Avstro-Ogrskem več kakor kedaj poprej pisati in razpravljati o jugoslovanskem vprašanju. Kako neki to, to pa so vendar vsemogočni gospod Seidler prepovedali, o tem vprašanju misliti, govoriti in pisati? To je prišlo tako, da se je sedaj Ogrska začela baviti z jugoslovanskim vprašanjem.

Mi seveda nismo zadovoljni s načinom, kako se Ogrji bavijo z našim vprašanjem. Ni dovolj, da izražajo že Hrvatsko in Slavonijo na vrvi, zdaj še hočejo dobiti tudi Dalmacijo in Bosno ter Hercegovino pod svojo nadoblast. Da bi se ustanovila iz vseh teh delov državna enotnost in da bi se tej državi priključili tudi Slovenci, o tem se seveda nočejo ničesar slišati. Toda mi se spominjamo časov, ko Ogrji sploh o jugoslovanskem vprašanju niso hoteli niti razpravljati, zato smo mirni, ker smo prepričani, da bodo prišli časi, ko se bodo pečali z jugoslovanskim vprašanjem tudi v smislu, kakor si je mi predstavljamo in mislimo.

V poročilih, ki govorijo o zanimanju Ogrrov za jugoslovansko vprašanje, je interesantna posebno ta vest, da baje hoče naš cesar dati na avstro-ogrsko narode oklic, kakor ga je izdal prajšnji cesar za Poljske, v katerem bo povdaruil svojo odločno voljo, da želi in hoče rešiti želje jugoslovanskega naroda po združenju. Kaj bodo neki rekli k tej vesti štajerčanci, ki se so pred kratkim, plačani in neplačani, udedili na Dunaj, da zaustavijo silni časovi tok med Jugoslovani? Ni še pretekel mesec in vsi njihov naklepi so se že porušili v praš.

Za Jugoslovane pa nastava iz vsega tega nauk,

da ne smemo nikdar obupati, če tudi se za par trenutkov skrije solnce za oblake. Solnce je naše. In nihče ga nam ne more vzeti. Mi gremo proti suncu in vseh je strah. Jugoslavija je naše solnce.

S. K. Z.

Slovenska Kmetijska Zveza si je na svojem seščenju v Mariboru ustanovila tisto tajništvo, ki je pripravljeno nuditi vsakemu članu vse, kar more nuditi javni urad ljudske organizacije. V zadevi, v kateri si član S. K. Z. ne zna sam pomagati, n. j. se zupno obrne na strankino tajništvo.

Voditelji S. K. Z. so tako zaposleni z javnimi posli, da ne morejo vršiti vsakega, kar zahteva danes vsak član ljudske organizacije od nje. Ta nedostatek naj izpolnjuje strankino tajništvo. Oboje naj ohranja in vzdržuje strok svoj voditelji in stranko. Ljubena želja, vobena javna potreba strankinega člana naj ne ostane neuslišana in neupoštevana. Tom vobea je potreba strankinega tajništva, ko je moral mež in mladenič, ki sta bila že več let manj z javnim posli seznanjena, v vojsko, a ostala je doma žena in mladenka, ki se sta se komaj v vojskini čobi morali začeti zavarovati za javne posle, doem je pe bih domače ognjišče in gospodinjstvo njih glia na skla.

Toda tajništvo zasleduje tudi višje cilje. Glan da je politična in vsed tega ima strankino tajništvo vsiti tudi politične nalogo. Organizacije, ki je med vojsko veliko trpeti, je treba zopet izpopolniti. Res je, da je veliko med mladeničev, ki se bli in bi bi bili organizirani strankini člani, moralo v vojsko. Iz tega pa izvira tem svetleša dolžnost čim mež in mladeničev, ki so ostali doma, v kateri tudi žeg in de kca, da se tem pridruže oklenejo naše organizacije.

Naša stranka mora postati močan in trden organizem, k bo za vse boje sposoben in dobro pripravljen. Kadar je treba govoriti, treba je, da govorimo vsi enako, kadar je treba molčati, molča bomo vsi, kadar je treba trpeti, trpeti bomo vsi, kadar bo treba dejanj, nastopiti bomo vsi brez izjeme. Postati moramo solidarni kakor družina, v kateri vsi za enice in eden za vse. Isto bjo brezpogojno za svojo skupno čast in dobit.

Tudi naše statistične naspreti drugim strankam na Slovenskem štajerju je treba določiti. Sedaj so vremena, v kateri je treba največjega napora in

LISTEK

„Pranger“.

(Januš Golec.)

(Keneo.)

Prižgal je žveplenko in ga osvetil celega. O, da, da, podsrečki pranger je bil to z razločno izklesano številko 1776. Pod to letnico pa so bile 4 luknje za pripono meča in lesenega žezla. Da bi ga nikakor ne ukajhila temna vinska klet, je še potegnul iz žezla zloženo leseno merilo in nameril na stebro po dolžini 215 cm, na širokost v četverokotu pa 30 cm. To je bila mera, katero si je moral tedaj kar v spomin zapametovati vsak podsrečki tržan in tržanček.

Pranger je bil torej zopet najden, pa kako z njim v Podsredo brez voza in konj? Eden od orožnikov je zastražil klet s prangerjem, drugi in župan pa sta se podala okrog po St. Petru, da naprosita kako vprego. Pri tej priliki sta pač lahko razločno čitala iz šentpeterske knjige ponosa. Vsak se jima je zaničljivo in prezirljivo posmehnul, češ: Samokolnico že posodim, voza in konj pač ne! Po dolgem in mučnem iskanju ter molédovanju se je vendar le našel tudi med Šentpetrani Elifant. Pogodil se je za v srebru izplačano svoto 12 glđ., da bo de potegnul najdenega prangerja iz St. Petra v Podsredo. Z lastnim blatom oštrafotane krave so prihvajdrale z gnojnim vozom pred Gabronovo gostilno, da se naloži brezglavo prangersko breme. Kamen je nakladal sam žu-

pan podsrečki in oba žandarja prav lastnoročno. Orožniki so še zaslusali in zabeležili izpoved fantov in odpeljali prangerja s kravami v Podsredo. Šentpeterski generalni štab se je sicer jezil, da je ovenilo in izgino njih tržanstvo kot majnikov cvet, pa vili so se od krohota, ker doslej še ni nikdo prevzal tržkih pravie s kravami na gnojnem vozu. Fantje-bojevniki, junaki v boju in zatvornicah jezika, so onega dne zopet pili vino.

Pripeljali so prangerja iz šentpeterskega izleta nazaj v Podsredo proti mraku in večeru dne 11. aprila 1882. Ves trg je oživel pri pogledu na starodavno in sveto čuvano svetinjo. Otroci, ženske, mošje, stari in Juzzi, vse se je zbralo krog krav in — gnojnega voza s prangerjem. Peljali so ga na prostor ropa, stopivši v posvet: kako zavarovati za prihodnost soomenik, da se bo de lahko ustavljal in kljuboval tatinsko roparski roki. Sama luknja v črno zemljo se je izkazala kotrat nezadostno ter preslabo. Močnejše od zemlje je pač železo, tako so gruntali Podsrečani.

Tržkega kovača so pritegnili k seji in se zednili v toliko, da dobi pranger-begunec odslej novi podstavek po dolgem in širokem na 215 cm, na debele pa 22 cm. Na to kamenito ploščo bo pa prikovan pranger z debeloželeznima drogovoma ob dveh straneh.

Navdušenje za dragotrošne naredbe ter varnostne naprave pri spomeniku je bilo tem večje, ker so našli celo prangerjevo glavo, ki bi naj bila odsedaj spojena s telesom z železom in kitom. V St. Petru je videl župan na prangerjevih prsih venec, predlagal

je Podsrečanom tudi zelen nakit za vrnivsega se o-ropanega sina.

Sklepi tržke srenje, priseženi pod milim nebom — so se uresničili in izvršili takoj drugega dne. — Pranger je zopet zagospodaril nad Podsredo z z železom pritrjeno glavo, sam prikovan od dveh strani na nov podstavek. Takega sem ga videl, obiskal in počastil tudi jaz v vojnem letu 1918.

Krav, gnojnega voza in krvavo drago plačanih 12 glđ. pa podsrečki župan tudi ni pozabil. Podhujstij je pri tepežu poškodovane rojake, da so preganjali pretepače sodnijsko. Njih teležne poškodbe bile so tako na široko zevajoče, da jih ni moel zalepiti kczjanski sod, ampak so izročili to prangersko pravdo celjski sodnji. Sodniki so bili vsi odločno na — strani podjetnih Šentpetranov. Ti bi se bili tudi izmotali vsi brez zni iz te zadeve, da se niso sklicevali njih tožljivosti na preveč puščano kri, s krampi pretresene možgane in debelo črne hrge po celem telesu. Kri in rana so klicale sodnijsko kazen.

Največji mučenič med obsojenci je bil zopet — Sultan kot vođa in voznik. Prisođili so mu 1 mesec miru in odpočitka med štirimi stenami na samem z utemeljitvijo, naj kazen takoj nastopi, sicer bi se še lahko zmotil in zablodil prehitro v Podsredo, mesto v St. Peter. Za poglavarjem so se oddihali v temnici po 14 dni, po 1 teden, po 4 in 2 dni vsi ostali junaki sv. Petra. Izplačana jim je bila nagrada po važnosti ulog, katere so igrali.

Za poškode in rare so mreželi Podsrečani le malenkost, ker imajo dovolj vođe v Bistrič, ki hrani v sebi baje ranocelno moč.

Po preštani kazni so šentpeterski fantje zopet

na silnejše borbe za naše narodne cilje. Druga načina vprašanja je treba sedaj v medsebojnem sporazumu ne zaustiti, pač pa začasno zapostaviti. Mi kakor druge stranke ostanemo zvesti svojim strankinim načelom, toda sedaj je naš cilj narodno združevanje. Njivo so razorane, seme posejano, setev gredo v klas. Vremena, ki jih imamo sedaj, se ne bodo zopet stotleta in stotletja vrnila. Zato je treba zdaj druge boje o ustiti in izrabiti sedanje čase za visoke narodne cilje. Sedaj se brati ne smemo medsebojno napadati in blažiti, ampak zbirati vse svoje moči za skupne borbe. V sled tega ni naš namen, drugim škodovati, ampak zbirati samo to, kar je naše, ter se v zbranih četah postaviti ob strani drugih narodnih organizacij. Pač na nadalje boj strankam, ki nasprotujejo našemu skupnemu narodnemu programu in ki se obenem vse orez izjemne tudi nasprotnice v drugih načelnih naziranjih naše stranke.

Vabimo torej vse naše somišljenike, da se trudno organizirajo okoli v bojih preizkušeni Slovenske Kmetijske Zveze. Vajeni smo zmag, naj bi nam tudi sedanja veljkanska borba za jugoslovansko misel — prinesla popolno zmago.

Vzgojimo si narodno ženstvo!

(Dopis od Sofle.)

Ne pravimo brez tehtnega vzroka: Ljubite slovenski materni jezik! Slovenska mati nas je rodila, slovenska mati nas je negovala, slovenska mati nas je učila prvo besedo. Ne bo preveč, če rečemo: Žena, mati je ona neusahljiva, vedno poganjajoča, vedno zelenega korenina naroda. In ako hočemo, da je drevo naroda čvrsto in zdravo, moramo skrbeti za zravje te korenine, naše slovenske matere, slovenske žene, slovenske mladenke. Slovensko narodno vzgojena mladenka, žena, mati bo najboljši varuh slovenskega imena, slovenskega značaja hiše, novstvarjena družica moža-narodnjaka, varna podpora moža-slabotca, najboljša vzgojiteljica otrok, rešiteljica neštevilnih mož in mladeničev, ki bi se dali sicer zvabiti v razne zančke. Otroci moramo znati zlato srca naše slovenske žene, naravno čistost in priprostost naše slovenske mladenke. A kdo se čuje žalobog naše in to celo boljše slovenske sinove, ki ne vedo ceniti — zlahko srce slovenske mladenke ali žene! Koliko je takih, ki brez potrebe in predzanka vzamejo v zakon Nemko, nemčurko, trajlo, ki sicer mrzijo vse, kar je slovenskega, a diši jim promozenje in dohodek ženinov in splon dragocena slovenska posest. In kaj je posledica? V hiši se nemško govori in moli, otroci se nemško vzgojujejo in Nemka tudi drugače gleda, da dobi nadoblast nad možem. Zakaj bi se učila žena slovensko, ko je mož tako nespameten, da Nemki na lube zametuje svoje materinščino! Zahaja v nemško družbo, otroci slišijo samo nemško besedo, hoditi morajo samo v nemško šolo in mož-oče to gleda, prenaša samo rad, božjega miru.

Mož, odrezan od slovenske družbe, ne sliši nobene slovenske besede od svoje žene, od svojih otrok. Oče, sin slovenske matere, kot mladenič mogoče se navdušen narodnjak, gleda, kako njegovi sinovi rastejo v večjo slavo nenasitne Germanije, psujejo vse, kar je slovenskega, kidajo sramoto na glavo svojega očeta.

Če hočemo biti res pravi Jugoslovani, bežimo proč od Nemki! Saj je poštenih Slovencev dovolj! Posebno na jezikovni meji pazimo, da se ne bodo vkradle Nemke ali nemčurke na naše slovenske domove.

popivali na tuj račun, ker so molčali o krivdi višjih pred sodnim stolcem in v sponah temne ječe.

Boj in pravda za posest podsredkega prangerja je razkoreninila v sreih vseh Sentpetranov kal mržnje do Podsrede. Z roparsko roko niso upal več zgrabiti kamna pravice, saj ga ščitijo žandarjski bajoneti in sodnijski paragrafi. Da bi pa tlel ogenj srča v sreih še poznih sentpetrskih otrok, so naprosili in pregovorili domačega organista, da jim je zvaril prangerjsko pesem in jej vsilil narodni napev.

Prangerjska pesem.

Vel'ka žalost me obdaja,
stiska me do dna srca,
slišat s stajerskega kraja
kaj tak žalostnega
od prangerja.

B'li so dnevi že minili
svetka velkanočnega,
k St. Petri pa sklenili,
iti so po prangerja,
Oj, prangerja!

Tam v Podsredi v tih noči
vkradli in naložili ga,
Bežali so na vse moči,
da pala glava je z voza,
od prangerja.

Komaj čim se je zuzumeval,
ko so pripeljali ga,
vsak je v veselji igral,
zavol'jub'ga prangerja,
Oj, prangerja!

Pomnimo pa tudi: Kakega duha bodo naše žene, takega bodo možje, takega bo ves narod. Vzgojimo si jih! Ena sama zavedna slovenska žena lahko narodu več koristi kot deset shodov ali govorov.

Dajmo našim mladenkam in ženam višjo izobrazbo v slovenskem duhu, da se ne bodo šopirile z nemškim govorjenjem, ampak z resnično izobrazbo in omiko, z iskreno rubezno in spoštovanjem do vsega, kar je slovensko. Samo zavedne Slovenke bodo mogle odpraviti nemški duh, nemškutarjenje in nemške šege, nemške časnike in knjige iz slovenske hiše. Narodnozavedno ženstvo je bilo in še bo glavni steber slovenstva, posebno naše Jugoslavije. Slovenska žena mora stajati dika in ponos slovenskega moža, slovenske domovine. Društva, dekliške zveze in Marijine družbe, vzgojite nam krepostne mladenke, žene in matere!

Iz razdejanih bivališč ob beneški meji.

Tolminsko, 12. junija.

Kdor ne ve, vidi in spoznati grozote in razdejanja, ki jih je povzročila vojska, naj obišče fronto ob beneški meji, kjer je divjala vojska dve leti in pol ne da bi se premaknila. Na naši zemlji, katero so imeli Lahi zasedeni dve leti in pol, ni skoraj spoznatih trehstih rodovitnih polj.

Vasi, vasice, skupine hiš so v razvalinah, posamezne hiše z obširnimi poslopji, ki so pred vojsko kakor vile kraljevate med lepimi nasadi, so dobesedno izginile, ne dobiš od njih ne lesu, ne kamenja, ne opeke, vse so Lahi porabili za zgradbo novih cest in jarkov. Nove ceste, poti in jarki so uničili lepe njive, travnike in tudi gozdove, posebno v visečih lepah so vsled zgradbe cest na daleč zasuti travniki in njive z zemljo, gramozom in kamenjem, ki se še po strmini navzdol. Škoda je nepreračunljiva. Nepreravnostne jablane, hruške, kostanji in druga drevesa so posekana in izruvana. Le tupatam sameva kako drevo od granat okrašeno. Ubogo naše ljudstvo, katero je bilo ob izbruhu vojske od Lahov odpeljano v Benečijo, a se je po 12. ofenzivi, ker ga hitro se umikajoči Lahi niso mogli vzeti s seboj, zopet vrnilo na svojo grudo, ni več skoraj spoznalo svojega prejšnjega lepega, a sedaj tako razdejanega in uničenega sveta!

Marsikateri skoraj ni več ločil, kje je prej stal njegov dom. Stanovanj nobenih, zato so si ljudje za bivališča uredili podzemeljske kleti, kjer so še ostale. In v teh vlažnih prostorih naše ljudstvo, ki je toliko prestalo, vse zgubilo, sedaj počasi umira. Dokler so bili v Italiji, so bili z hrano dobro preskrbljeni, sedaj pa nimajo ničesar. Že sedem tednov niso dobili moke; ko je bila po sedmih tednih moka na potu, je bila zavrnjena v Trst. Za pol leta so dobili 10 dek obele na osebo. Kar so pa dobili krompirja in žita, so ga vsadili, oziroma vsejali. In sedaj ne poznamo ne kruha, ne polente, ne močnika in ne mleka! Kako pa živijo? Zelenjavo, t. j. travo kuhajo, to je že nekaj časa sem njih vsakdanja hrana. Mnogi so vsled slabega stanovanja in velikega pomanjkanja zabuhli v obrazu. Marsikateremu so vsled lakote otekle noge, da se komaj pregiba. Ali ni to počasno umiranje našega ljudstva? Došni pastirji so internirani v Italiji, cerkve v razvalinah. Do bližnje cerkve bodisi na Beneškem bodisi na našem imajo po tri in več ur hoda, kamor pa zamorejo zahajati in tolažbe iskati le tisti, ki imajo še nekaj moči, slabotni in bolniki pa iščejo tolažbe v molitvi v svojih tužnih bivališčih.

Ali Srenjani so žalovali:
„Kam je zdaj pravica šla?“
Naše časti so odpeljali,
našega prijatelja.

Oj, prangerja!

Dva žandarja naprosili,
ž njima purgarja tud' dva,
gor na voz so poskočili,
da so šli po prangerja.

Oj, prangerja!

Vse karkoli je na svetu,
le prav hiter konec ma;
malo časa bli veseli,
so v St. Petri prangerja.

Oj, prangerja!

Glejte žalost to nesrečno,
vpregli voleka so dva,
in St. Petra čez Skopečno,
Odpeljali prangerja.

Oj, prangerja!

Z veseljem pričak'vafi
so Srenjani ga doma,
Z voza vzeli, spoštovali
jub'ga prijatelja.

Oj, prangerja!

Mi pa žalost zdaj pustimo,
rajš nalijmo vinčeka,
Zetne grlo napojimo,
in pozabimo prangerja.

Oj, prangerja!

Mož, ki ima otekle noge, da se komaj pregiba, je videl duhovnika potovati mimo njegove podzemeljske kleti. Poprosil ga je, naj ga sprovede, kar je duhovnik, ki je dotičnega moža kakor tudi mož duhovnika že od že od prejšnjih časov poznal, z veseljem tudi storil. Ko je spoved opravil, zdihnil je dobri mož potolažen: „Hvala Bogu, vsaj spovedan sem, ake me Bog naglo pokliče.“ Ti ubogo naše ljudstvo, ali si se zasužilo?
Cernihovski.

Pšenica pri nas, na Ogrskem in v Ameriki.

Zaloge stare pšenice so popolnoma izrpane — vse upa in kaže na novo žetev. Pravijo, da pšenica sicer lepo kaže, a da tam, kamor je segla zadnja siana, pšenična letina ne bo posebno sijajna. Iz Vašingtona se poroča, da je letošnja pšenična letina v celi Ameriki tako bogata, kakor že desetletja ne. Samo Severna Amerika je pridelala blizu 190 milijonov bušlov pšenice (1 bušel = 36% l), t. j. za eno tretjino več kot leta 1917. Pšenica je neki izjemno kakovosti. Odvišne zaloge se že večinoma vse pokupili Angleži in Francozi. Se bogatejša je baje žetev pšenice v Južni in Srednji Ameriki. Tudi Avstralija je zadovoljna s svojo žetvijo. Vse to daje našim sovražnikom upanje na zmago. Francoski ministrski predsednik je rekel pred nekaj dnevi pariškimi časnikarjem: „Kruha in sicer belega kruha bo imelo naše prebivalstvo in vojaštvo tudi v bodoče dovolj, s čimur pa se Nemčija ne more ponašati. Mi bomo jedli poltice, Nemci pa oirobe. Četudi prodira sedaj nemška armada proti Parizu, glad bo Nemce prisilil, da bodo še radi nehali z vojskovanjem.“

V Nemčiji se slišijo glasovi, da je treba vslo leto v Nemčiji, v Avstriji, Rumuniji, na Balkanu in v zasedeni Ruski popolnoma zapleniti in jo izročiti državi. Kmetu-pridelovalcu pa bi se naj dajalo moko in kruh na karte kakor nepridelovalcem.

S takim protikmetiskim načrtom pa ne bojte se, ker se razum prijateljev nadaljevanja vojske — vsenemcev — nihče več ne zavzema za tak načrt zesege žetve.

Oddaja žita bo pri nas baje letos nekoliko drugačna kot lani. Okrajna glavarstva že te dni določajo, koliko naj posamezne občine oddajo žita, koliko ovsu, koliko fižola, koliko krompirja, koliko sena, in slame itd. Če se bo to, kar oblast zahteva, oddalo, bo baje promet in uporaba preostankov popolnoma prost. A malo je pri nas ljudi, ki bi to verjeli. Saj se je lansko letino rekviriralo kar po štiri do šestkrat. In vsakokrat so Claryjevi rekvizitorji rekli: Ne pridemo več, to je zadnja rekvizicija. Pa čez mesec dni ali še prej so zopet prišli. Občine naj do gotovega roka naznanijo oblasti, ali morejo dati toliko kot je predpisano. Naj občinski možje natanko premetrijo, ali bo mogoče dati toliko kot bo predpisalo okrajno glavarstvo. Če ne, naj takoj (rok bo kratek) ugovarjajo proti previsoki odmeri. Prihodnje bomo natančneje poročali o tej važni zadevi.

Cene žitu so krivično določene. Na Ogrskem bodo plačevali letošnje pšenico po 74 K 100 kg, pri nas pa samo po 42 K. Ogrski krompir stane 45 K, avstrijski — 15 K 100 kg. Enaka razlika je pri drugih pridelkih. Na Ogrskem lahko državni poslanci spravijo kmetijske zahteve do valjave, ker zboruje državni zbor. Pri nas v Avstriji pa Nemcem na ljubo vlada noče sklicati državnega zbora.

Od leta 1882 do danes je zatonilo več nego za en človeški rod let. Pred nedavnim časom je priklop pohlep po prangerju zopet do vrha. Sentpeterski fantje so vozili svojo vaško inteligenco iz Rajhenburga po cesti proti domu. Popivali so vsi v Podsredi. V temno pozni noči so izpulili vozniki prangerja — čelavo in jo skrili na svoj voz.

Te njihovo postavlomno početje je zapazila še pravočasno neka tržanka, ki jim je izmaknila skrivaj dragoceno glavo, roparjem pa podtaknil na voz zelno glavo, da so jo peljali v vas sv. Petra.

Sentpetranci trdovratno tajijo ta sramotno zjavljeni napad zopetne poizkušnje za pridobitev tržkan pravice. Podsredčani pa kujejo v zvezde slave tržanko, ki je otela domačo svetlino novodobnega zasneha. Pranger vlada, diči in dviga slavne Podsredčane tudi v vojnih časih kot trg z vsemi prastarimi pravicoami.

Koncu teh vrst bi pa še dodjal jaz Podsredčane pameten in odkrito misleč nasvet: Svetovna vojna se nagiblje koncu. Ugasnilo bo menda sovraživo nemrodov, nikakor pa se ne bode ublažila in usahnila želja Sentpetranov po posesti kamenitega mečnika že stoletnega prepira. Bolj kot kdaj pred izbruhom vojne je slišati po St. Petru klic na boj in osvoboditev prangerja. Vojno odlikovani sentpeterski junaki bodo poskusili po sklepu svetovnega miru še enkrat sosedno borbo za trajno priboritev prangerja in njegovih tržkan pravice. Podsredčani, ko bode razse enkrat angel miru svoje peruti nad evropskim svobod, skrijte in spravite prangerja izpred tržkan hiše Stov. 39 v temno skrivno klet, da ne uide še enkrat na sentpeterske sentpeterske v očem svetlobi vinskih sadov.